

51. Κι ἐκείνη κρυβόντουσαν πίσω ἀπ' τὰ ἐξέσμενα κά-
ρα, ἢ μὲς σὺς γκαμμισμένες ἀποθήκες, καὶ χιλίαν ὥρα
πολλή.

52. Κι ἦταν στυγμιές που μισοῦσαν τὴ μάνα τους.

53. Κι ἦταν πάλι στυγμιές που πέφταν μὲ δάκρυα στὰ
χέρια τῆς μάνας τους που μωρῶν σαποῦνι καὶ ἔβνο φαί.

54. Ἰὰ μεγάλα φθαρεμένα τους χέρια σὰ μικρὸς ἐκαλη-
σὰς που ἐπειτῶθηκαν.

55. Κι οὔτε παπῆς πιά τῶρα τὴς λειτούργει, κι οὔτε
πιστὸς μὲ βάλια πηγαίνει.

56. Καὶ κατρεβαίνει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς καὶ κλάει
57. μέσα στὰ χέρια τους.

(Ilusion)

58. Κι οἱ δικαστές, μόνις ἐκείνος μπῆκε, σούψαν καὶ
κέρτι μύλησαν μετὰξὺ τους.

59. Καὶ τὸν ἐρώτησαν: Εἴσατε πολλοί;

60. Κι αὐτός, κασιὲς δὲν ἔφασι ἀν ἀπὸ συμπτωσῆ, ἢ
ἴσως γιὰ ν' ἀπαντήσει, ἔδειξε ἔξω ἀπ' τὸ παρῶθυρο,

61. τὸ πλῆθος.

62. Κι οἱ δικαστὲς φώναξαν: τί χρεῖαν ἔχουμε ἄλλαν
μαρτύρων;

63. Καὶ θυμώθηκαν, τότε, πὼς τοῦτος ὁ λόγος εἶχε, κά-
ποτε, πρὶν πολλαὶ χρόνια, ξανὰ εἰπωθεῖ.

64. Καὶ τοὺς πῆρε φόβος μετὰξος.

ὁ πῶς τοιμενός
ἀπ' ἴδιους

Ὅστε μιά μέρα, οὔτε μιά στυγμῆ,
δὲν ἔζησα κι ἐγὼ ἀπὸ τῆ μικρῆ χαρὰ
που καὶ τὸ πῶς ταπεινὸ μωρήγχι νοιάθει —

ἢ δὶνα γιὰ ὅσα θέλω, ἢ τὴψη γιὰ ὅτι ἔκανα,
καίτοινας ἀπ' τὸν πτωχὸ τῆς στυγμῆς καὶ τὴν τρέλλα
τῆς αἰωνιότητος —
ὅα μποροῦν ἀκόμα καὶ νὰ φύσω πάλω στὸ πρόσωπο
τῆς πεθαιμένης μητέρας μου
γιὰ λήρη ἀναγνώριση,
ἢ δὶνα, πὼ ἀπέσπασα κι ἀπ' τὸν ἔρωτα, πὼ ἀκοιβῆ
ἀπ' τὴν ἰσοροκιά, πὼ γλυκαῖα κι ἀπ' τὰ παιδικὰ
χρόνια —
σχοραίνῃ σὰν τὸν τάφο.

στυγμῆς

Κι ὁ, ἐσεῖς, ἐπιθυμητὲς νύχτες τῆς γῆς, ὁ αἰώνιος
νύχτες,

νύχτες ἀσχοραίνῃς πελάγιες ἀγκυλιές που τὴς διαπερ-
νοῦν ὀλη καὶ δάκρυα,

νύχτες ὑψωμένες ὡς τὸ ἔπτερο, κι ἀκόμα ψηλότερα, ὡς
τὸν ἔαυτο μας,

ὀρμηκόντες τὸ ἀπῆλνο καὶ τὸ ὀριστηκὸ. Ἰεσεῖς,
παιδικὲς νύχτες, που ἕνας ἀγγελὸς μῆς ὑπαγόρευε πὰ
ἐμβαμβὰ παραμυθιὰτά μας

καὶ νύχτες τῶν ἀγοριῶν που τρέματε, σὰ μιά μικρῆ ἀρ-
ραβωνιστικιά που γδύνεται μπροστὰ μας.

Ἡ νύχτες, νύχτες ταπεινώσῆς, που ἢ περιφρόνησι τοῦ
κόσμου

σὰν ἀνοίγει τὴν ἴδια τὴν ἀγκυλιὰ τοῦ Θεοῦ.

Νύχτες προσορισμένες, που τὰ μαντεύετε θὰ ἔαρωκιά,

Καὶ ἐπιμύθεον

ὅταν τὸ βαθύ, σχεδὸν κοφτερό, βλέμμα τῶν ἀφροστων
παροῦν
πὺρ σὲ λίγο θὰ πεθάνουν. Ἀπλές, καρτερικὲς νύχτες σὰ
λυθικά, μετὰ κατρηθώματα,
ἀβάσταχτες, σὰν εὐτυχία, νύχτες νύχτες
τοῦ ἡμετέρου χειρονομία τῆς ζωῆς σου ἀνεβαίνει, σὰν
κῆμα, μέρα σου,
τὴν τελευτή στυγερὴ ἄμους δειλίνας ἢ ἀνέβαλες,
καὶ ζεῖς γὰρ πάντα πὰρ μὲ ἀύτην τὴν ἀκατόρθωτη χει-
ρονομία καρτερικῆς δικτα σου
σὰν ἕνα παρόντο χέρι — ὡ, ἀφήστε με νὰ κλάψω γερ-
τὸς στὸν ὄμο σου, μετὰ μου ἀδερφές,
νύχτες. Νύχτες θανάτου πὺρ μέρα στὰ τραγούδια καὶ
τὸ πονηθῆναι κοχάι
ἡ ἀξέψικστη ψυχὴ σου πίνει τὴ ματαιότητα σὲ κάθε
κούρα,
ὅπως ἀνάμεσα στὴς λέξεις ἐνὸς στίχου κλαίει σιωπηρὰ
τὸ ἀνεπίρωτο. Κι ἐσεῖς, οἱ ἄλλοι ἐκείνους νύχτες, πὺρ ὅ
θάνατος σὲ κλίνει στὸ αἰῶνο μυστικὸ τοῦ
σὰ μὴ καυνοῦρα, μετὰ περὶ — ὡ νύχτες,
ἀβήμητες νύχτες τῆς γῆς, καὶ ὁ Πόλις ἐστὶ ἐλάχιστε,
ἄντρε σπῶρε
τοῦ αἰῶνου χρόνου.

(Ἐνας νέος, μὲ μιὰ μεγάλη καρτερία στη μέση, βγαί-
νει καὶ κλάει σ' ἕνα κατόφι. Ἡ νύχτα παύεται.)

ὁ νέος
Καὶ νῆμα τόσσα ἔδω, καθισμένος σὲ τοῦτο τὸ κατόφι,
ἀντικρὺ στὴν αἰωνιότητα. Ὁ χρόνος μὲ ἐπῆλυσε καὶ ἀπ' ^{αὐτὸ}
τὴς ἀμαρτίες καὶ ἀπ' τὴς ἀρετῆς

Καὶ ἐπιμύθεον
Καὶ ἐπιμύθεον

καὶ κάθονται ἀνήμποροι, νοσταλγοὶ ἀνάμεσα στὴς μὴ-
ρες καὶ τὸ φόβο
καὶ τὴς ἀναμνήσεις. Ἡρεμὸς καὶ ἀπόμακρος, σὰ μὴ πρῶ-
ξη πὺρ ἔγνε
καὶ τὴν ἀκούσει ἡ σιωπὴ. Καὶ τίποτα, κενεῖς, δε θὰ
μποροῦσε νὰ τὴν κἀνει νὰ μὴν εἶνε τίποτα.
Κι ἡ περὶ σιωπὴ, νεκρικὴ μου ψυχὴ μὴδὲς μαρτυρεῖ
ἐκείνο τὸ τρομερικτὸ πὺρ μὲ περιμένει.

(Σὲ λίγο ἔχει ἀποκολληθεῖ Πάνος. Οἱ νύχτες μὴ-
μα γινώσκουν.)

ΠΗ

νύχτες
Ἡ γῆ εἶναι τὸ προσκεφάλι πὺρ ἀκουμπήσαμε καὶ οὐκ ^{αὐτὸ}
πευτήκαμε,
ἐνὸς τὸ κορμὶ μας ξεγείλιζε ἀπ' τὰ θνερα καὶ τῆς παρ-
θενιάς τὸ γάλα.
Ἡ γῆ εἶναι τὸ κρεβάτι πὺρ μᾶς ἀγκάλιασαν οἱ ἄνθρω-
μας
καὶ μπεῖσαν μέσα μας βαθεῖα, ὅπου ἐκνευρονηθήκαν σὲ
μικρά, κροταλὰ παιδιὰ.
Ἡ γῆ ἦτον ἡ μετὰ εὐτυχία πὺρ ζήσαμε, καὶ ὁ πικρὸς
τάφος πὺρ μᾶς περιμένει.
Ἡ γῆ εἶναι πὺρ κάθε νόχτα πίνει τὰ δάκρυά μας
καὶ γίνεσαν αὐτὰ τὰ θνερά ποτάμια καὶ τοῦτα δὴ τὰ
πολυστενερα βιοδιά.
Ἡ γῆ εἶναι ἡ γῆ μας.

ἄνθρωπος
Κι ὡ, ἄς εἴσαστε εὐλογημένες μέρες τῆς δοκιμασίας.

Ἰσθεὶς ποὺ μᾶς δελεᾶτε τὴν ἀπεραντοσύνη τῶν δρόμων,
ὅταν θᾶνοι μᾶς χλευῶν τὴς πόρτες τους.
Ἰσθεὶς ποὺ ὅταν θᾶνοι μᾶς εἰλάτε ἐκείσε, μᾶς μάθετε
νὰ θυμώμαστε.

Ἰσθεὶς ποὺ μᾶς διδάξετε πὼς ἂν ἡ καλωσύνη εἶναι τὸ
χέρι τοῦ Θεοῦ πᾶνω ἀπ' τὸν κόσμον,
ἡ δικαιοσύνη εἶναι τὸ πρόσωπο τοῦ μεγάλου ἀβραάμι-
νου τᾶνθους
μέσα μας. Ὡ, ἴσθεῖς, ποὺ ἀδειμάτε τὰ χέρια μας ἀπ'
τὰ ὄνειρα, γὰρ ν' ἀκουμπήσετε, ἄξιον ἔργο,
τὴν πόδη. Σὲν τὴς γυναῖκες ποὺ παίρνουν τὴν πρόσ-
χαρη ἡδονή σου καὶ σοῦ ξαναδίνου
τὴν αἰώνια σου συνέχεια. * Ἄς εἰσάσσε εὐλογημένους.

(Οἱ γυναῖκες ἔχουν ἀπὸ μετὰ τὴν ἀρχαίτη.)

ἰσχυροὶ
ἰσχυροὶ
ἰσχυροὶ
ἰσχυροὶ

Ἰσχυρὸ ὁ πόνος, ὁ ἀπεραντος ἀβραάμιτος πόνος, σ' ἀνα-
σπικώνει πᾶνω ἀπ' τὸν ἑαυτὸ σου,
ὡς τὴν παραίτηση καὶ τὴν τρέλλα καὶ τὴν προφύρετα,
καὶ τὴ μοῖρα - καὶ ἀκόμα ψηλάσερα
ὡς τὴ δικαιοσύνη. Καὶ μυρμηδύσεις θᾶνος ἀπὸ μνημείας καὶ
πρόξεις καὶ ὀράματα
καὶ θιέπεις κύματα - κύματα τὴς γενιᾶς νᾶρχονται ἀπ'
τὸ βάθος τοῦ χρόνου
καὶ αἰώνια νὰ πλένουν τὸν κόσμο. Κι οἱ πόγες τῶν θα-
χτύλων σου φουσκώνουν καὶ πονάει
ὡς τὴς ἐτοιμότητες κοιλιάς. Καὶ τότε καταλαβαίνεις
τοὺς πόνους τοῦ ἀπείρου

ὅταν κολοπονοῦσε τὸν κόσμο. Καὶ τοὺς πόνους τῆς γῆς
γὰρ νὰ γενήσσει ἕνα στόχου. * Ἡ τοὺς πόνους ἀκόλλητης
τῆς αἰωνιότητας, γὰρ νὰ γενηθῆι κάποτε
ἕνα τραγούδι.

ὁ ἀβραάμιτος
μὲ τὸ κακίτο

65. Κι οἱ μέρες πέρασαν γρήγορα. Κι ἦρθε τὸ τελευταῖο
ἀπόγευμα τοῦ ὁ στωχὸς ἐπιτραπέσιος θὰ ζοῦσε πᾶνω
στὴ γῆ.
66. Κι ἀκουμπήσε ἀπὸ μικρό, κατὰ τὸν παράθυρο
τοῦ καλοῦ καὶ κατὰ τὴν πόλιτα.
67. Κι ὅσσερα κατὰ τὴν ψηλά, τοῦ ἀρχίταν ν' ἀνάβουν
τ' ἄστρα, ἕνα - ἕνα.
68. Καὶ τότε μὲ ἀπέσαντη γαλήνη τὸν ἔλκουσε, σὰ νὰ
ἀβησαν ὅλες μεμιάς οἱ ἀγῶνες, ποὺ χρόνια τόρα τὸν
βασκίταν.

69. Κι ἔνοιασε μέσα του τὸν ἴδιο γλυκὸ λυγμὸ, ὅπως
ὅταν ἦταν παιδί, καὶ κάποιος τοῦ ἔπαιζε ἐγκάρδια τὸ
χέρι του, ἢ τοῦλαγε μὲ παρήγορη λέξη.
70. Καὶ ψιθύρισε σιγανὰ : σὺντροφα.

παρηγορῆς
Ἰσχυροὶ. Κανεῖς. Ἡ πόλη κουλουρασμένη σὺν ἕνα μω-
στυακὸ ζῶο
μὲ τὸ σκοτεινὸ τοῦ τριχῶμα διάστριχτο ἀπ' τὰ φανάρια
τῶν δρόμων.

Καταίτη
Καταίτη
6-10-81

"Ενα ζευγάρι βγαίνει ἀρχαλαλασμένο ἀπὸ κάποιο κέντρο, τὰ φώτα τῶν ἀντοκινήτων τοὺς δίνουν μιὰ στιγμὴ τὸ σπασμένο, ἀγρό προσωπεῖο τῆς 'Ηλέκτρας καὶ τοῦ 'Ορέστη, λίγο πρὶν ἀπ' τὴν ἀναπόσπαστη προέξηση, πελώριες κι ἀόρατες, σὺν 'ἑρπύλλης, τοὺς πιάσαστε-νεύουν στὸ βάθος τοῦ δρόμου

ἢ κούραση, ἢ μόνελα — κι ἡ συνίθεα.

Ποιὸς εἶναι, λοιπὸν, αὐτὸς ποὺ μένει στὸ ἴδιο στίριτ μετὰ σένα, ποὺ πρόει στὸ ἴδιο τραπέζι μετὰ σένα, ποὺ κοιμᾶται στὸ ἴδιο κρεβάτι μετὰ σένα; Δὲν τὸν γνώρισες ποτέ. Κι αὐτὸς ἔχει, τὸ πρόσωπο τυλιγμένο μετὰ σκοτάδι, ποὺ ῥοθώνει ἀντριμέτρος ὅτι πᾶς νὰ ἀπομονώσεις — ποῖος εἶναι; Καταίτη. Μόνο τὰ χέλια τοῦ τυρινοῦ 'Ορέστη ἀνοιγμένα νὰ τοῦ δείγνουν τὸ δρόμο, ὅτι ἀγρίλουν κημιὰ φορὰ μετὰ στὸ συναστιασμὸ. Στὸ γειτονικὸ κακόσχημο ἔσωδο-χείρι («Βυζάντιον»)

μπανιεβιάνουν οἱ μαστροποὶ κι οἱ ἀποσυνακοῦτες, σὴν πόρτα ὁ μονοθάλαμος θυρωρὸς, κατευθεῖαν ἀπὸ γο-νος τῶν Παλαιολόγων, γεμάτος στυριά, ἀλαουδικὰ ὄνειρα καὶ βαρετιὰ κληρο-νομιάς —
μετὰ συγχωρεῖτε, αὐτὸς ὁ δρόμος ποὺ βγάξει; 'Όχι, ὄχι αὐτὸν, οὐκ ἔχεσιν, μὴ, μὴ... ἔτσι νὰ στρέψετε τὴ γωνιά γρηψίλασαι στὸ χῶος...

καὶ πάλι αὐτὸς
πᾶσιν Παιδίον

Θυμᾶσαι ἀλήθεια, ποῦδ'αυτε ἔαυονικά τις ἀδεις κάμαρες στὴ γειτονικὴ αὐτὴ μετὰ τοὺς παιδικούς φίλους. «Φύλασεν», εἶπαμε. Καὶ κλά-ψαμε ὅνα τὰ δέκαυα τῆς ζωῆς μας. Οἱ κάμαρες ἦταν ψυχρές, οἱ τοῖχοι ἴγμνοι, μετὰ τὰ τετραγώνια ἀποτυπώματα ἀπ' τὰ κάδρα σὰ μικρὲς εἰκόνες τοῦ μεγάλου κενοῦ. «Φύλασεν», ἔανά-παυε. Καὶ μέσα στὴ φωνή μας φρέμαν ὄλοι οἱ αἰώνιοι χωρισμοί. 'Ενὸς αὐτοὶ οἱ ἔνοι, αὐτοὶ οἱ παρῆσυχτοι

μετὰ τῆς χοντρῆς φωνῆς καὶ τῆς ρυτίδας, λέγαν κάτι βα-ρετιὰς, ἀγνωστες λέξεις: ὄρημονη, αὐριο, ὄνα περῆνε... Εἶγαν ἔγλασε: πῶς δὲν περῆνει τίποτα, μόνο ποὺ λίγο ἀνάδ'ζου. Κι ὄνα αὐτὰ ποὺ ἔγιναν, ὄνα ἔαναγίνουον πάλι, ἐν' ἄλλο, τὸ ἴδιο ἐκθιμμο κι ἀνα-πόρρετο, προῖνδ.

"Α, παιδικὲς φιλίες, συντομοὶ τρυφεροὶ πόδοιγοι τῶν μεγάλων ἀυριανῶν ἐρώτων.

ὁ ἀποσυνακος
πᾶσιν τὸ κοσμετο

71. Καὶ τὸν δδ'ήγγσαν, μαζὶ μετὰ τοῦ ἀλλοῦς συντρόφους τοῦ, ὅτι ἔνα μικρὸ λόφο, λίγο πρὶν ἔξω ἀπ' τὴν πόλη.
72. Πίσω ἀπὸ ἔνα πλάι, ἐπειρημένο ὄσοζομείο.
73. Κι ὅτι ἔγμερῶνε.

74. Κι ὁ ἀξιοματῶς τοῦ ἀποστατάματος, ὅπως εἶναι ἀρχαῖο συνήθειο, πῆγε καὶ στάθηκε μπροστὰ στὸν ἀκρι-
νὸ σύμπροσο καὶ τὸν ρώτησε :

75. Ποιὰ εἶναι ἡ τελευταία σου ἐπιθυμία ;

76. Κι ἐκεῖνος ζήτησε νὰ χαμπιάσει. Καὶ τοὺδ' ὡσαν.

77. Κι ὁ ἀξιοματῶς πῆγε καὶ στάθηκε στὸ δευτερο
σύμπροσο. Καὶ τὸν ἐρώτησε κι αὐτὸν.

78. Κι ἐκεῖνος ζήτησε μιὰ πέτρα μεγάλη.

79. Κι ὁ ἀξιοματῶς, πεπλεγος, διέταξε νὰ τῆ φέσουν.

Κι ἀπομακρύνθηκε λίγο.

80. Τότε αὐτὸς πῆγε τὴν πέτρα ποὺ ζήτησε καὶ τὴν ἀ-
κούμπησε κάτρου, στὸ χῶμα, ἀνέμεισε στὸς δυὸ θύλους
συνπρόσους του. Κι ἀνέβηκε πάνω.

81. Γιατὶ ἦταν κοντός.

(Μετῶδη αὐτῶν)

χοῦς

Στέργετέ μας τῆ δόξα καὶ τὸν ἔρωτα, στέργετέ μας τ' ὀ-
ψείο ἢ τῆ γυλιὰ. στέργετέ μας ἀκόμα
καὶ τὴν ὑπομονή — μονάχα ἓνα μὴ μᾶς στερήσετε, ὃ ἀ-
πέθαντε, ἀνεπιβήμητη ζωὴ !

Γιατὶ θὰ τὰ πλοῦτη ἂν τᾶχαι καὶ σοὺ λείπει αὐτὸ,
εἶσαι φτωχός. "Ὅλας τίς δόξας καὶ ἂν ἀποχτήσεις,
εἶσαι ἔρημος — μὴ, μὴ, μὴ μᾶς στερήσετε ποτέ, ὃ ἄγρια,
γλυκεριὰ ζωὴ
τὴν ἀγάπη μας γιὰ σένα !

Καὶ μέσα στὰ κλειστά, σφραγισμένα στήθια ἀθροῶνται
πονητῆς τοῦ καλύτερου ἀγαπήθησαν παράφορα

καὶ τώρα στὸ ἴδιο κρεβάτι κρυώνει ν' ἀγγίξει ὁ ἕνας
τὸν ἄλλον,
μὰ ὁ φόβος τῆς μοναξιάς, καὶ ὁ οἴχος, καὶ ὁ χρόνος ποὺ
πέρασε, καὶ ὁ ἀκόλλητη
ἢ κατεστραμμένη ζωὴ τους — καὶ αὐτῆ ἡ δυστυχημένη
ἀκόμα καὶ ἐκεῖ ποὺ σὲ δαίχωνον,
τοὺς ἔθεσαν γιὰ πάντα μαζί. Καὶ κάθε ποὺ ἐμπνῶνε τῆ
νύχτα,
συλλογίζονται γι' αὐτὸ τὸ ἔνο πρόσωπο ποὺ κοιμητὰ
δίπλα τους : (ἀν' τοὺδ' ἄχιστον
πέθαινε).

Κι ἀθροῶνται ποὺ σπικάνονται ἀθροῦντά μέσα στὸ σκοτάδι
καὶ πησιάζουν τὸν καβέφετη καὶ ψαχουλεύουν τὸ κρῖο
γυαλί

μήπως ἀγγίξουν τὸ πρόσωπό τους. Μὰ τὰ χέρια τους
εἶναι τυφλά,
σακατεμένα ἀπ' τὸ βέρος θάνα αὐτῶν

ποὺ ἂν ἔδωσαν. "Ὅπου ἀνδρόντας ἔαφνικά ἓνα στήριτο
βλέπουν μὲ τρέμου μέσα στὸν καβέφετη
ἕναν ἀθροῦτο ἄγνωστο — ἔ, ποιὸς εἶναι ; Πίσω ἀπ' τῆ
δυστυχία ἢ τὸν ἐγώισμὸ
χάσαν γιὰ πάντα τὸν ἑαυτὸ τους.

" Ἀθροῦτοι τρελλοὶ ἀπὸ ἀπειστυχία, ἀθροῦτοι νεκροὶ ἀπὸ
καθήμενότητά,
ἀθροῦτοι μικρόψυχοι μέσα στίς ἔσπερές τους, καὶ ἄλλοι
ἐξαγνισμένοι ἀπ' τίς πελώριες ἀμυρτές τους.